

Kavuştuk yine bir hac mevsimine elhamdulillah... Ülkemizde iki milyonu aşkın kişi içinden kurayla belirlenen yaklaşık 80 bin hacı adayını, dünya genelinde de yaklaşık dört milyon Müslümanı tatlı bir telaş sardı. Peki, nedir hac? Sıradan bir yolculuk mudur? Hacdaki semboller ne anlama gelmektedir? Nasıl hacı olunur? Daha da önemlisi bu değerli vasıf nasıl muhafaza edilir? Yazımızda, haccı hakkıyla ifa edebilmek arzusunu taşıyanlar için bu sorulara cevap arayacağız.

Dinin beş temel esasından biri olan hac, sembollerin yoğun olarak yer aldığı bir ibadettir. Günde en az beş kez yöneldiğimiz Kâbe ile hem ruhen hem bedenen buluşmamıza vesile olan hac ibadeti, bize şah damarımızdan daha yakın olduğunu ifade eden Rabbimize (Kaf, 50/16.) bizim de O'na yaklaşmak istediğimizin nişanesi olarak yaptığımız ilahi bir yolculuktur. Hz. Peygamber'in (s.a.s.): "Ne güzel bir memleketsin, benim için ne kadar da sevimsin! Kavmim beni senden çıkarmış olmasaydı senden başka yerde yaşamazdım." (Tirmizî, Menâkıb, 68.) dediği ve insanlığın başladığı, yeryüzünün ilk mabedinin inşa edildiği ve "şehirlerin anası" olarak nitelenen Mekke'ye yapılan bir medeniyet yolculuğudur.

Telbiye ile başlayıp terbiye ile biten manevi bir medresedir hac. Çocuklukta birliği/vahdeti, birlikte dir(i)liği, dir(i)likte dirilişi iliklerimize kadar hissetmemizi sağlayan, Malcolm X misali, tanımadığımız kişilerde kendi kimliğimizi bulduğumuz uluslararası bir toplantı mevsimidir. Bilgisayar, telefon gibi elektronik eşyaların fabrika ayarlarına döndürülmesi gibi hac da kulun yaratılış/fıtrat ayarlarına döndüğü bir rahmet mevsimidir.

Böylesine derin anlamları içeren hac, ihramla başlar. Namaza başlarken tekbir almak ne ise hac yapacak kişinin ihrama girmesi de odur. Giyilen beyaz ve sade iki parça kumaşla annemizin bizi dünyaya getirdiği ilk günkü saflık ve temizlikte olmak istediğimizi lisan-ı hâlimizle Yüce Rabbimize arz ederiz. Sol taraftaki meleğin günahlarla doldurduğu amel defterimizin, üzerimizdeki ihramlar gibi tertemiz ve bembeyaz olması için yalvarıp yakararak gözyaşı dökeriz.

Toplum içinde itibar görmemizi sağlayan giyim-kuşamımız, daha güzel gözükme için yaptığımız makyajlar, güzel kokmak için kullandığımız parfümler... Bunların hiçbirine ihramlıyken yer yok artık. Ne amiriz, ne memur; ne iş adamıyız ne işçi; ne zenginiz ne fakir... Sadece ve sadece Allah'ın yarattığı bir kuluz. Rütbelerin en yükseği olan kulluk mertebesine talibiz sadece.

Bu zamana kadar bedenimize gösterdiğimiz ilgi yeter! Artık ruhumuzu doyurma, ruhumuzu olgunlaştırma zamanıdır. O yüzden saçımız başımız dağınıktır, ayağımızda ayakkabı, üzerimizde elbise yoktur. Aslında bu perişan hâlimizi Rabbimize göstererek acizyetimizi itiraf etmiş oluyor ve âdeta lisan-ı hâlimizle "Rabbim, ben acizim sen yücesin; ben güçsüzüm sen kudretlisin; ben zelilim sen azizsin. Sen yanımda olmazsan yalnızım, bir hiçim. Beni sensiz, yardımsız bırakma!" diye yalvarıp yakarıyoruz.

İhramla beraber dilinde telbiyeyi eksik etmeyen hacı adayı, askerinin komutanına "emret komutanım" tekmili gibi Rabbinin davetine icabet ettiğini, emrini yerine getirdiğini, bundan sonra da bütün emirlerini harfiyen yerine getireceğini dile

getirmiş; ihramsız geçilmemesi gereken mikat sınırları ile Allah'ın hayatın her alanında belli sınırlar koyduğunun (hudûdullah) ve bu sınırlara uymanın bir zorunluluk olduğunun farkına varmış olur.

Ve nihayet hasret bitti; hacı adayı Kâbe ile karşı karşıya geldi. Artık o da Hz. Âdem, Hz. İbrahim, Hz. İsmail ve Hz. Muhammed'in (s.a.s.) ayak bastıkları yerdedir. Onların hatırasını yâd ederek kâinatın tespihine dâhil olur. Maddenin en küçük yapı taşı olan atomların içerisindeki elektron, proton ve nötronlardan galaksilere varıncaya kadar bütün kâinatın hareketi gibi soldan sağa dönmeye başlar. Saatin aksi istikametinde dönerek âdeta zamanı geri çevirmek ve attığı her bir adımla, yaptığı her bir tavafla zamanı başa almak ve günahlarından arınarak annesinden doğduğu günkü gibi tertemiz olmak ister.

Hacer-i Esved'i selamlayarak "Ey Allah'ım! Seni rab olarak bildim; yaratıcım sensin; bana sayısız nimetleri veren sensin; kulluk yapılacak biri varsa o da ancak sensin; peygamberler ve kitaplar aracılığıyla bize bildirdiklerinin tamamına iman ediyorum." duygu ve düşünceleriyle kulluk sözleşmesini tazeler ve tavafa başlar. Her bir dönüşte âdeta "Rabbim! Şu evinin etrafında bugün nasıl pervane olmuş dönüyorsam hayatımın sonuna kadar senin emir ve yasakların etrafında da aynı şekilde pervane olacağım; yap dediklerini yapıp yapma dediklerinden kaçınacağım." der. Yedi rakamı, sonsuzluğu ifade ettiği için yedi kez dönmekle aslında bu dönüş ve verilen sözlerde sebat etmeye ömrün sonuna kadar devam etmek istediğini anlatmış olur.

Tavafın peşine yapılan sa'y ile Hz. Hacer'in hatırası yâd edilir ve gerçek bir kul olmak isteniyorsa onun gibi tevekkül sahibi olunması, Allah'tan bir an olsun ümit kesilmemesi ve sevinçli anda da en zor zamanda da Allah'ın akıldan çıkarılmaması gerektiğinin idrakine varılır.

Vakit artık Arafat vaktidir! Arafat, yaklaşık dört milyon Müslümanla birlikte mahşerin provasının yapıldığı bir durma, duruşma ve durulaşma anıdır. Ölmeden giydiği kefen (ihram) bezleriyle Yüce Hâkim'in huzurunda duran kul, duruşma salonundaymışçasına geçmişteki yaptıklarının hesabını verir, pişmanlığını dile getirir ve nihayet günahlarının affedilmesi ile de durulaşmaya başlar.

Arafat meydanında günahlarından azade olan kul, buradan ayrılıp baş düşmanı olan şeytanla hesaplaşmaya ve savaşmaya gider. Mina'da, atası Hz. İbrahim'in yaptığı gibi üç ayrı noktada savaşı başlatır ve şeytanı taşlamaya başlar. Aslında orada şeytanın fiziki varlığını taşlamadığını çok iyi bilmektedir. Onun asıl taşıdığı, bu zamana kadar şeytana uyarak işlemiş olduğu günahları ile şeytanlaşmış duygu ve arzularıdır. Atılan her bir taş, şeytana "Artık dur!" denildiğinin, ondan beri olmak istenildiğinin ve onun baş düşman olarak kabul edildiğinin simgesel bir ifadesidir.

Şeytan taşıma vazifesini yerine getiren bir Müslüman, bu zamana kadar verdiği sözleri yerine getireceğinin bir nişanesi olarak kurbanını keser. Zira kurban, - İslamiyet öncesi dinlerde de olduğu gibi- Allah ile yapılan sözleşmenin en somut ifade biçimidir. Kesilen kurban, tabiri caizse Allah ile yapılan kulluk sözleşmesinin altına atılan bir imza gibidir.

Artık hacı olan Müslüman, günahlarından arınmış olduğu için dünyaya yeniden geldiğini ilan etmek amacıyla haccın son vazifesi olan tıraş olma eylemini gerçekleştirir. Eski defterler kapanmıştır artık. Önünde yepyeni bir hayat vardır. Bu yeni hayatında, Rabbinin rızası olmayan hiçbir şeyi yapmayacak ve verdiği sözlere riayet edecektir. Ayrıca tıraş olmakla kişi Harem sınırları içerisine genlerini/DNA'sını bırakmaktadır. Kâinatta cansız hiçbir şey olmadığı bilinciyle kıyamet günü kendisine şahitlik yapması için saçlarını Harem sınırlarında bırakır. Bundan sonra beden olarak, o kutsal yerlerde olamasa da kendisinden bir parçayı hatıra olarak orada bırakmak

suretiyle ölene kadar bu hatırayı zihninde canlı tutacaktır. Hac ibadetini bu duygularla yerine getiren Müslüman her daim hacı olacaktır, her daim hacı kalacaktır...

[Geri](#)